

Dansk Filosofisk Selskabs Årsmøde 2026 på VIA University College Campus C Aarhus

(version5, final udgave, 1803)

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	1
Overordnet program.....	4
Fredag 20. marts 2026.....	4
Lørdag 21. marts 2026.....	4
Program for sessionerne	5
Fredag 20. marts 2026.....	5
Session 1 (11.55–12.40)	5
Session 2 (13.45–14.30)	5
Session 3 (14.35–15.20)	5
Session 4 (15.40–16.25)	6
Lørdag 21. marts 2026.....	7
Session 5 (09.15–10.00)	7
Session 6 (10.05–10.50)	7
Session 7 (11.05–11.50)	7
Presentations in English.....	8
Book of Abstracts	10
Keynotes.....	10
Silja Graupe: Future as an existential question. Opening future horizons with the concept of “bashi”	10
Yuk Hui: Future as an existential question. Opening future horizons with the concept of “bashi”	11
Plenary Session.....	12
Gorm Haste og Jacob Dahl Rendtorff: Jürgen Habermas in Memoriam	12
Sessions-presentations	12
Alexander Bruggisser: Når praksis sætter horisonten: Ethiske spændinger i samarbejdet mellem forskning og civilsamfund	12
Anders Buch: Reconstructing the notion of Bildung through Future Horizons of Social Practices	12
Andreas Nielsen: Professionsdannelse og den brudte pædagogisk intentionalitet	13
Asger Sørensen: Discourse Ethics and the Postmodern Condition	14
Carsten Fogh Nielsen: Løgn, bullshit, hykleri	14

Cynthia Marie Grund: Adapting Past Horizons of Meaning to Future Horizons of Meaning in the Digital Age: A Case Study	15
David Ekdahl og Sally Wulff Jørgensen: A Reason to Get Up in the Morning – Virtual spaces, psychological vulnerability, and new possibilities for wellbeing	16
Ejvind Hansen: Opgøret med fakulteterne som en bedre vej mod det faktuelle	16
Erik Bendtsen: Om den menneskelige skyggeside	17
Esther Oluffa Pedersen: Mistillid til det frie universitet og demokratiets vilkår	17
Finn Thorbjørn Hansen: Er vi nok verdensvendte? Apofatisk økofænomenologi, opmærksomhed og verdens-erfaring i en antropocæn tidsalder	17
Henrik Jøker Bjerre: Kunstig dumhed i det postakademiske universitet	18
Jacob Rendtorff: Kan forskeren være intellektuel?	18
Jakob Donskov: The value of inquiry under credal instability	18
Jens Thisted: Videnskab og filosofi – positioner og konceptioner i videnskabsteorien	19
Jesper Garsdal: Dannelsens transformative potentiale og kritikken af den politiske økonomi .	19
Karsten Holt: Wisethinking.ai – Filosofi i krydsfeltet mellem kunstig intelligens og didaktiske overvejelser	20
Kevin Zangenberg Juul: Når fortiden gives som nutid: Flashbacks, temporalitet og erindringens epistemiske troværdighed	21
Kurt Dauer Keller: Fra æstetisk nærvær til krop-i-verden	21
Maria Toft med flere: Frygt, pres og repressalier på danske universiteter – mekanismerne bag en hæmmet akademisk frihed	22
Merete Wiberg: Læreres og pædagogers etiske ansvar i forhold til opdragelsen af børn og unge	22
Michael Rasmussen: Om eksistensens proportioner og tilgangen til eksistensen	23
Nina Bonderup Dohn: Generativ AI til læring – didaktiske begrundelser og erkendelsesteoretiske roller	23
Peter Hertel-Storm: Usynlige horisonter: Individ og fællesskab i et mereo-fænomenologisk perspektiv	24
Peter Wolsing: Dannelsesfænomenologi og naturetik. Et Hegelsk perspektiv på miljøetikken .	24
Rasmus Ejsing: Grundlag for al forståelse	24
Rasmus Bro Clemmensen: Skepticismen destituering af horisontaliteten	25
Rune Lærke: Naturlove, metalove og metafysiske love – hvad er forskellen?	25
Sandra Guimay: Den intellektuelles ansvar hos Arendt og Sartre	25
Søren Engelsen: Selvbestemmelse og autonomi i pædagogisk arbejde – en kritik	26
Søren Harnow Klausen: A Theory of Wellbeing for Digital Life	26
Søren Riis & Mads Kring: Time Machines: Alternative Genealogies of Modern Time	27
Thor Hennelund Nielsen: (Well)being in virtual reality	27
Uffe Juul Jensen: Vil vi blive savnet? Et radikalt håb før lukketid	28

Bilag	30
Skema over sessioner og lokaler	30
Find vej til VIA University College Campus C.....	31
Oversigt over lokalerne på dagen: C4.41 (auditorium), C4.02, C4.03, C4.04, C4.05, C4.06	32

Overordnet program

Fredag 20. marts 2026	Lørdag 21. marts 2026
<p>09.30–10.00 Ankomst og morgenkaffe (C4.41) 10.00–10.20 Velkomst og mindeord for Jørgen Huggler (C4.41)</p> <p>10.20-11.20 Keynote 1: Silja Graupe (C4.41) <i>Future as an Existential Question. Opening Future Horizons with the Concept of “Basho”</i></p> <p>11.20-11.50 Plenary session: (Gorm Haste og Jacob Dahl Rendtorff) (C4.41) <i>Jürgen Habermas in Memoriam</i></p> <p>11.55-12.40 Session 1 (C4.02-C4.06, se sessionsoversigt)</p> <p>12.40–13.45 Frokost (kantinen, B1)</p> <p>13.45–14.30 Session 2 (C4.02-C4.06) 14.35–15.20 Session 3 (C4.02-C4.06) 15.20–15.40 Kaffepause 15.40–16.25 Session 4 (C4.02-C4.06)</p> <p>16.30–17.25 Prisoverrækkelser (C4.41) <i>Uddeling af Høffding-Prisen og Årets Thott</i></p> <p>17.30–19.00 Generalforsamling (C4.41)</p> <p>19.00– Festmiddag (kantinen, B1)</p>	<p>09.00–09.15 Morgenkaffe (C4.41)</p> <p>09.15–10.00 Session 5 (C4.02-C4.06) 10.05–10.50 Session 6 (C4.02-C4.06) 10.50–11.05 Kaffepause 11.05–11.50 Session 7 (C4.02-C4.06) 11.50–12.45 Frokost</p> <p>12.45–14.15 Keynote 2: Yuk Hui: (C4.41) <i>Automatization and Deautomatization</i></p> <p>14.15–14.25 Slutord</p> <hr/> <p>Uden for konferenceprogram</p> <p>14.30-17.00 Censormøde (D4.08)</p>

Program for sessionerne

Fredag 20. marts 2026

Session 1 (11.55–12.40)

C4.02 – Jacob Rendtorff

Kan forskeren være intellektuel? (T2)

C4.03 – Merete Wiberg

Læreres og pædagogers etiske ansvar i forhold til opdragelsen af børn og unge (T5)

C4.04 – Kurt Dauer Keller

Fra æstetisk nærvær til krop-i-verden (T3)

C4.05 – Ejvind Hansen

Opgøret med fakulteterne som en bedre vej mod det faktuelle (T4)

C4.06 – Rasmus Bro Clemmensen

Skepticismen destituering af horisontaliteten

Session 2 (13.45–14.30)

C4.02 – Maria Toft

Frygt, pres og repressalier på danske universiteter – mekanismerne bag en hæmmet akademisk frihed (T2)

C4.03 – Søren Engelsen

Selvbestemmelse og autonomi i pædagogisk arbejde – en kritik (T5)

C4.04 – Michael Rasmussen

Om eksistensens proportioner og tilgangen til eksistensen (T3)

C4.05 – Henrik Jøker Bjerre

Kunstig dumhed i det postakademiske universitet (T4)

C4.06 – Cynthia M. Grund

Adapting Past Horizons of Meaning to Future Horizons of Meaning in the Digital Age: A Case Study

Session 3 (14.35–15.20)

C4.02 – Sandra Guimay

Den intellektuelles ansvar hos Arendt og Sartre (T2)

C4.03 – Anders Buch

Reconstructing the notion of Bildung through Future Horizons of Social Practices (T5)

C4.04 – Finn Thorbjørn Hansen

Er vi nok verdensvendte? Apofatisk økofænomenologi, opmærksomhed og verdens-erfaring i en antropocæn tidsalder (T3)

C4.05 – Esther Oluffa Pedersen

Mistillid til det frie universitet og demokratiets vilkår (T4)

C4.06 – Kevin Zangenberg Juul

Når fortiden gives som nutid: Flashbacks, temporalitet og erindringens epistemiske troværdighed

Session 4 (15.40–16.25)

C4.02 – Alexander Bruggisser

Når praksis sætter horisonten: Ethiske spændinger i samarbejdet mellem forskning og civilsamfund (T2)

C4.03 – Peter Wolsing

Dannelsesfænomenologi og naturetik. Et Hegelsk perspektiv på miljøetikken (T5)

C4.04 – David Ekdahl og Sally Wulff Jørgensen

A Reason to Get Up in the Morning – Virtual spaces, psychological vulnerability, and new possibilities for wellbeing , psychological vulnerability, and new possibilities for wellbeing (T6)

C4.05 – Carsten Nielsen

Løgn, bullshit og hykleri (T4)

C4.06 – Mads Kring og Søren Riies

Time Machines: Alternative Genealogies of Modern Time

Lørdag 21. marts 2026

Session 5 (09.15–10.00)

C4.02 – Rasmus Ejsing

Grundlag for al forståelse

C4.03 – Andreas Nielsen

Professionsdannelse og den brudte pædagogisk intentionalitet (T5)

C4.04 – Søren Harnow Klausen

A Theory of Wellbeing for Digital Life (T6)

C4.05 – Jakob Donskov

The value of inquiry under credal instability

C4.06 – Asger Sørensen

Discourse Ethics and the Postmodern Condition (T7)

Session 6 (10.05–10.50)

C4.02 – Peter Hertel-Storm

Usynlige horisonter: Individ og fælleskab i et mereo-fænomenologisk perspektiv

C4.03 – Erik Bendtsen

Om menneskets skyggeside

C4.04 – Nina Bonderup Dohn

Generativ AI til læring – didaktiske begrundelser og erkendelsesteoretiske roller (T6)

C4.05 – Jens Thisted

Videnskab og filosofi – positioner og konceptioner i videnskabsteorien

C4.06 – Jesper Garsdal

Dannelsens transformative potentiale og kritikken af den politiske økonomi (T7)

Session 7 (11.05–11.50)

C4.02 – Rune Lærke

Naturlove, metalove og metafysiske love – hvad er forskellen?

C4.04 – Thor Hennelund Nielsen

(Well)being in virtual reality (T6)

C4.05 – Karsten Holt

Wisethinking.ai – Filosofi i krydsfeltet mellem kunstig intelligens og didaktiske overvejelser

C4.06 – Uffe Juul Jensen

Vil vi blive savnet? Et radikalt håb før lukketid (T7)

Presentations in English

(English-language presentations only, sorted chronologically)

Friday

10.20–11.50 (C4.41)

Keynote 1 – Silja Graupe

Future as an Existential Question. Opening Future Horizons with the Concept of “Basho”

Session 2 – 13.45–14.30

C4.06 – Cynthia M. Grund

Adapting Past Horizons of Meaning to Future Horizons of Meaning in the Digital Age: A Case Study

Session 4 – 15.40–16.25

C4.04 – David Ekdahl og Sally Wulff Jørgensen

A Reason to Get Up in the Morning – Virtual spaces, psychological vulnerability, and new possibilities for wellbeing

C4.06 – Mads Kring og Søren Riies

Time Machines: Alternative Genealogies of Modern Time

Saturday

Session 5 – 09.15–10.00

C4.04 – Søren Harnow Klausen

A Theory of Wellbeing for Digital Life

C4.05 – Jakob Donskov

The value of inquiry under credal instability

Session 6 – 10.05–10.50

C4.06 – Asger Sørensen

Discourse Ethics and the Postmodern Condition

Session 7 – 11.05–11.50

C4.04 – Thor Hennelund Nielsen

(Well)being in virtual reality

12.45–14.15 (C4.41)

Keynote 2 – Yuk Hui

Automatization and Deautomatization

Book of Abstracts

Keynotes

Silja Graupe: Future as an existential question. Opening future horizons with the concept of “basho”

Auditorium C4.41, Keynote 1

Future anxiety is common in many societies today. It is most common, though, among younger generations. They have been growing up in a constant state of crisis and a lack of purpose for the future. To address this anxiety about the future, I argue that we must overcome a particular conception of time that implicitly underlies Western societies, especially in economic and educational practices: a linear concept of time.

The linear time concept detaches us from the future just as the division of subject and object is common in western thinking. It distances us from what we are looking at. Objects – and hence the future – become something we look at from outside. This makes future abstract and distant while limiting the scope of the present.

The Japanese Kyoto School challenges these concepts by making future an existential question: What is the true ground that underlies our everyday life? This ground can be better understood by the concept of “basho” – the place that makes possible all being while remaining invisible itself. It binds the subject and its meaning to the place itself. This means that subjects cannot take themselves to another place without changing. Imagining the future, therefore, does not mean envisioning something detached from oneself or the present, but asking what future is already unfolding in the present moment. This enables less abstract action in the present and opens the possibility of imagining desirable futures. This keynote discusses how this enables new possibilities for rethinking and reconfiguring economics and education today.

Dr. Silja Graupe er professor i økonomi og filosofi ved Hochschule für Gesellschaftsgestaltung i Koblenz, Tyskland, hvor hun har været rektor siden 2021. Som medstifter af Gesellschaft für sozioökonomische Bildung und Wissenschaft (GSÖBW) har hun fokus på tværfaglige og socioøkonomiske uddannelsesreformer. Hendes banebrydende forskning fokuserer på forholdet imellem fantasi, indbildningskraft, og fremtidsstudier i forhold til økonomi. Hendes forskning trækker på interkulturel filosofi og den japanske filosof Nishida Kitarōs begreb Bashō,. Hun slår til lyd for en kritisk økonomisk uddannelse og kreative, pluralistiske tilgange so anvendelsen af metafor-teori i økonomi. Hun har ledet innovative programmer såsom masteruddannelsen »Ökonomie – Imagination – Zukunftsgestaltung«, der støtter transformativ, kontekstbevidst forskning.

Yuk Hui: Future as an existential question. Opening future horizons with the concept of “basho”

Auditorium C4.41, Keynote 2

This talk argues that, in order to understand the liberatory potential of automation, we must reflect on strategies for realizing what Marx calls “free time” or “disposable time.” We refer to this process as deautomatization. Automation, however, is not the opposite of deautomatization; rather, it is indispensable to it. To grasp this relationship, we need a more adequate understanding of the nature of automation itself. We are dealing with two distinct forms of automation, which must be differentiated in order to comprehend our contemporary situation. As the talk suggests, these two forms can be illustrated by two figures: the fire-engine boy in Adam Smith’s *The Wealth of Nations* by Adam Smith and the food delivery boy in Beijing. Through this detour, the talk also proposes a reformulation of how we approach the study of contemporary automation and its impacts.

Dr. Yuk Hui er professor i filosofi ved Erasmus Universitetet i Rotterdam, (Chair of Human Conditions). Hui studerede computervidenskab ved Hongkong Universitet og filosofi ved Goldsmiths College i London, hvor han skrev Ph.d. under den franske filosof Bernard Stiegler (1952-2020). Han opnåede sin habilitation i teknologifilosofi fra Leuphana Universitetet i Lüneburg. Han har været professor og gæsteprofessor ved City University of Hong Kong, University of Tokyo og China Academy of Art. Hui har desuden været medlem af juryen for Berggruen-prisen siden 2020 og formand for forskningsnetværket for Philosophy and Technology siden 2014.

Plenary Session

Gorm Haste og Jacob Dahl Rendtorff: Jürgen Habermas in Memoriam

Auditorium C4.41, Plenary session

Jürgen Habermas har nu afsluttet sit virke. Hans indflydelse på dansk kultur og politik var enorm. Spørgsmålet er nu, hvordan hans oplysningsprojekt kan bæres videre? Hvordan er dets modernitet "ufuldendt"? Gorm Harste og Jacob Dahl Rendtorff markerer kort nogle af hovedpunkterne i den evigt debatterende arv, han skabte. Hans samfundsfilosofi turde være ualmindelig velkendt. Men der er også områder, der stadig kan udfordres og diskuteres. Et eksempel er, at den type borgerlig offentlighed han forsvarede egentlig ikke er habermasisk nok. Men den kunne blive det, hvis man tog en domstolsmodel baseret på debatters procedurer herunder magtdelingen, som aktuelt er så fatalt klemt.

—

Sessions-presentations

Alexander Bruggisser: Når praksis sætter horisonten: Ethiske spændinger i samarbejdet mellem forskning og civilsamfund

Room C4.02, Session 4

Dette oplæg undersøger, hvordan horisonter for mening og ansvar forskydes, når forskning indgår i tæt samarbejde med civilsamfundsaktører. Med afsæt i et fænomenologisk-hermeneutisk studie af frivillige mentorskaber for unge i udsatte positioner analyseres de etiske spændinger, der opstår mellem forskningsfrihed, loyalitet over for praksis og hensynet til sårbare deltagere. Oplægget viser, hvordan praksis ikke blot leverer empiri, men aktivt sætter horisonten for, hvad der kan undersøges, siges og kritiseres. Samtidig udfordres forskerens dømmekraft i spændet mellem nærhed og distance. Argumentet er, at sådanne samarbejder kræver en eksplicit refleksion over horisontens betingelser som både erkendelses- og ansvarsvilkår.

Anders Buch: Reconstructing the notion of Bildung through Future Horizons of Social Practices

Room C4.03, Session 3

This paper reconstructs the notion of *Bildung* (e.g., Horlacker 2011) through a practice-philosophical lens informed by Joseph Rouse's interpretive and temporal account of social practices (Rouse 2017). Moving beyond the notion of *Bildung* as the cultivation of autonomous subjectivity, I propose to understand it as an ongoing responsiveness within historically extended,

materially mediated, and socially interdependent social practices. In this reconstruction, *Bildung* unfolds through the interrelated commitments of care, accountability, and responsiveness (Heidegger 1927; Brandom 1994; Rouse 2023; Pickering 2025) – the capacities through which practitioners sustain, question, and renew the intelligibility of their shared worlds.

Rouse's conception of normativity departs from regulist or rule-based understandings by emphasizing how meaning and normativity are enacted through time. Practices are not governed by stable codes but sustained through continuous interpretive work – through how participants respond to each other, repair breakdowns, and rearticulate what counts as appropriate or responsible action (Rouse 2015). Normativity, on this view, is temporal, interpretive, and emergent: it is enacted in the flow of social practices as participants orient themselves to the futures their activities open or foreclose.

Recasting *Bildung* within this temporal and relational ontology of social practices invites an educational reorientation. Rather than aligning learning with predefined competencies or fixed moral ideals, *Bildung* becomes a mode of cultivated participation – one that keeps practices open to re-interpretation, ethical reflection, and renewal. To be *gebildet* is thus to care for the continuity and transformation of practices, to remain accountable to their histories and others' contributions, and to stay responsive to what emerges as yet unarticulated.

In an era marked by technological acceleration and ecological fragility, this reconstruction of *Bildung* foregrounds its anticipatory and ethical dimensions: how education may help us inhabit indeterminate futures through shared, temporally extended responsiveness.

Andreas Nielsen: Professionsdannelse og den brudte pædagogisk intentionalitet

Room C4.03, Session 5

Mennesket er ikke alene et pædagogisk væsen pga. dets iboende dannelsesmuligheder [Bildsamkeit], men fordi det er afhængigt af en opfordring til at udfolde disse fremtidige muligheder; altså af en opfordring til selvvirksomhed (Benner, 2023; Zirfas, 2021, s. 110 f.). Men opfordringen til selvvirksomhed går altid igennem et bestemt indhold, som er udpeget af den pædagogiske aktør som relevant at være opmærksom på. Derfor får den pædagogiske åbning af fremtiden en særegen struktur: Pædagogisk betragtet afhænger åbningen af fremtiden af en pædagogisk intention. På den anden side må en reel åbning af fremtiden involvere, at det, som viser sig; det som barnet faktisk erfarer og bliver opmærksom på i mødet med verden, er noget andet og forskelligt fra det pædagogisk intenderede, og dermed – i overensstemmelse med en ikke-affirmativ pædagogik ((Uljens, 2023) – ikke blot bekræfter tidligere generationers erfaringer. Heraf begrebet om den pædagogiske forskel (Prange, 2012, s. 58), nemlig forskellen imellem den pædagogisk intenderede fremtid og barnets faktiske fremtidige erfaringer og dannelse. Denne forskel kan relateres til det, som er blevet kaldt pædagogiske intentioners brudte karakter (Mollenhauer, 1974, s. 15), som bekræfter en "irreducibel åbenhed i mennesket og det pædagogiske" (Wulf & Zirfas, 2014, s. 10).

På denne baggrund reflekterer jeg med afsæt i et studie af pædagogstuderendes praktikerfaringer over den brudte pædagogiske intentionalitets dannelsesmæssig betydning, ikke alene på den opdragedes, men også på den opdragendes side, hvorved den bliver et centralt element i

pædagogisk professionsdannelse (Nielsen, 2025): Mit hovedargument er, at pædagogstuderendes professionelle dannelseserfaringer må indebære at have pædagogiske intentioner på vegne af nogen og at opleve en delvis skuffelse af eller brud med disse intentioner, både fordi barnets dannelse overskrider og afviger fra disse intentioner – og dermed ikke bare er det forudsigelige resultat heraf – og fordi dannelseserfaringer i sig selv indebærer et element af skuffelse eller negativitet (Benner, 2005).

Asger Sørensen: Discourse Ethics and the Postmodern Condition

Room C4.06, Session 5

Today, Critical Theory has a problematic relation to what is often called French Theory, and I want to discuss one of the roots to this schisma. In the 1980s, we saw Habermas' publication of the theory of communicative action, the development of his discourse ethics, his endorsement of an idea of Modernity, and his critique of postmodern thought.

Regarding the latter issues, there is an interesting development in the writings of Lyotard. In *La condition postmoderne*, he considers the crisis of legitimation in modern capitalism, explicitly relating to Habermas's *Legitimationsprobleme im Spätkapitalismus*, and he clearly sides with Habermas in the critique of Luhmann's system theory, criticizing it as a kind of operationalism that values performativity, and which he characterizes with words such as 'terror' and 'cynicism.'

Lyotard criticizes speculative thought in the German tradition and in particular the idea of science as a system because of the totalitarian implications; instead, science should be valued for paralogy and difference. In this antiauthoritarian light, he is very favorable to Critical Theory and Habermas in particular. However, after Habermas's infamous denouncement of postmodernist as neo-conservatives, including the conflation of post- and pre-moderns, this is no longer the case.

Instead, Lyotard now categorizes Habermas as another example of totalitarian speculative thought. Revisiting this debate, and the contributions of Rorty, Jay and others, I suggest that what may at first look like a blunder of Habermas, is in fact a symptom of the development of his thought in a direction that is more affirmative of not just modernity and enlightenment as projects, thus including discourse ethics as a reinterpretation of Kant's ethics, but also to the political and legal institutions that are the results of the real historical development of the western world. This was what Lyotard reacted to.

Carsten Fogh Nielsen: Løgn, bullshit, hykleri

Room C4.05, Session 4

Løgn, bullshit og hykleri er beslægtede, men dog forskellige, moralske fænomener. De er beslægtede, da de alle tre handler om individets forhold til det sande, og om forskellige måder at forvrænge, fortrænge eller benægte dette forhold. De er forskellige fordi løgn, bullshit og hykleri fokuserer på forskellige aspekter af dette forhold, og på forskellige måder hvorpå individet kan undvige sandhed. Meget groft formuleret: At lyve er bevidst at udtrykke noget om verden, som

ikke er sandt. At bullshit er at udtrykke noget, uden at kære sig om hvorvidt det er sandt. At hykle er udtrykke noget om sig selv, som ikke er sandt.

I mit oplæg vil jeg forsøge at kortlægge nogle af de begrebslige og fænomenologiske sammenhænge mellem løgn, bullshit og hykleri, med særligt fokus på at udvikle en bedre forståelse af hykleri som moralsk fænomen. Dette er særligt interessant i disse år, hvor anklager om hykleri og dobbeltmoral flourer både på de sociale medier og i den offentlige debat mere generelt. For hvorfor er det helt præcist, at hykleriet er så forhadet? Og er hykleri reelt et distinkt moralsk onde, eller kan det moralsk problematiske ved hykleriet reduceres til blot at være et aspekt af løgnens umoral?

Cynthia Marie Grund: Adapting Past Horizons of Meaning to Future Horizons of Meaning in the Digital Age: A Case Study

Room C4.06, Session 2

The Journal of Music and Meaning (www.musicandmeaning.net) made its debut in 2003 as a pioneering international online peer-reviewed academic journal and received Danish Research Council for the Humanities support from various incarnations of the Council throughout the years. *JMM* was based in The Institute for Philosophy, Education and the Study of Religions at The University of Southern Denmark, where Grund, Associate Professor of Philosophy, was Editor-in-Chief and Mikael Aktor, Associate Professor of the Study of Religions, was Webmaster:

“*JMM: The Journal of Music and Meaning* is an online, open access, peer-reviewed journal for multidisciplinary research on music and meaning. The editorial profile of *JMM* accommodates an inclusive plurality of methods and disciplines and welcomes contributions from a variety of fields, such as: philosophy, mathematics, physics, musicology, medicine, acoustics, neurology, theology, literary studies, philosophy of science, music pedagogy, computer science, semiotics, sociology, linguistics, religious studies, anthropology, psychology, biology, education studies, music therapy, culture studies, etc.”

No one in 2003, however, could have imagined the acceleration of the development of the internet and of digital publication – *and* the practical obstacles that a multimedia interface would encounter. Thus, in 2018 *JMM* entered an era during which it has lain fallow, remaining online – in which some sections no longer function optimally.

The solution? After years of herculean efforts, *all content of JMM has been painstakingly reformatted* by Grund and Aktor, and the uploading will be completed soon after this year’s Annual Meeting of the Danish Philosophical Association to its new, functioning and permanent home online through the Royal Danish Library.

This presentation goes behind the scenes and examines the challenges posed by online multimedia publication to the archival and dissemination of research – and how these may be overcome.

David Ekdahl og Sally Wulff Jørgensen: A Reason to Get Up in the Morning – Virtual spaces, psychological vulnerability, and new possibilities for wellbeing

Room C4.04, Session 4

Virtual spaces get a bad rep – in broader societal discourse and in specialised philosophical discussions. Globally, these concerns have crystallised into policy discourse, with institutions such as the World Health Organization and the Office of the U.S. Surgeon General framing social media and screen use specifically as public-health risks for youth, and recent legislation such as the UK's Online Safety Act embedding precautionary assumptions about digital life directly into law. In Denmark, worries about the mental-health impact of screen time have likewise intensified, particularly with regard to young people, and a government-led nationwide ban on social media use for under-15s is currently under consideration.

Philosophical critiques have portrayed virtual spaces as disrupting genuine intersubjectivity (Fuchs, 2014), as expressively impoverished (Svenaeus, 2021), as inhibiting situated commitment (Dreyfus, 2008), or, more broadly, as degrading our capacity for deep human relations (Turkle, 2017).

Prima facie, then, any case for virtual spaces as robust facilitators of wellbeing appears to be on shaky ground. Yet over the past decade, a growing pushback against broad philosophical scepticism towards digital technologies has emerged that – while acknowledging real risks and problems – simultaneously emphasises the capacity of virtual spaces to afford novel but genuine forms of empathy (Osler, 2021), sociality (Ekdahl & Ravn, 2021; Osler & Zahavi, 2022), and affective scaffolding (Krueger & Osler, 2019).

Largely unexamined in accounts portraying virtual spaces as uniformly detrimental is, notably, how their integration into hybrid, physically anchored contexts can fundamentally reconfigure their significance. Recognising the heterogeneity of virtual uses and users, the talk draws on qualitative findings from gaming-based support initiatives that integrate shared virtual gaming spaces with physical social settings, focusing on psychologically vulnerable individuals to tentatively assess how such hybrid arrangements acquire varying, and sometimes profound, significance for wellbeing and everyday existence for some.

Ejvind Hansen: Opgøret med fakulteterne som en bedre vej mod det faktuelle

Room C4.05, Session 1

Opgaven for publicistiske medier har siden den industrialiserede trykpresses fremkomst været at oplyse borgerne, således at de har mulighed for at indløse deres demokratiske magt på et oplyst grundlag. Siden midten af det 20. århundrede har dette foregået på baggrund af et ideal om en objektivt-neutral journalistisk professionalisme, der i omgangen med kilder har betjent sig af en skelnen mellem ekspert-, parts- og erfaringskilder. Ideen har været, at eksperter tager sig af det objektivt-faktuelle, hvorimod parts- og erfaringskilder har lov til at være mere subjektivt-selektive.

Jeg vil i dette oplæg argumentere for, at medier i dag må gøre op med denne arbejdsdeling, som filosofisk er åbenlyst problematisk. Oplysende journalistik må erkende og omfavne det

problematiske i, at enhver historie drives af en persons begrænsninger. Fordelen ved en sådan indsigt vil også være, at det bliver tydeligt, hvorfor medier skal være varsomme med at erstatte menneskeligt drevne historier med historier, der drives og skrives af kunstige intelligenser.

Erik Bendtsen: Om den menneskelige skyggeside

Room C4.03, Session 6

Alle kulturer har en vis forståelse af det ondes væsen. Mange kulturer har også en forståelse af, at menneskets natur rummer noget både godt og ondt. Den onde side er senere metaforisk set blevet betegnet som menneskets skyggeside. Denne skyggeside er første omgang blevet udforsket i digtningen og skønlitteraturen og af den tidlige psykologiske tænkning. Dette oplæg vil gøre rede for, hvordan man bedst må forstå denne

skyggeside med baggrund i en netop færdiggjort bog om denne størrelse: *En allegori om ondskab. Om det ondes væsen og om H. C. Andersens fortælling 'Skyggen'. Et værdifilosofisk essay.*

Esther Oluffa Pedersen: Mistillid til det frie universitet og demokratiets vilkår

Room C4.05, Session 3

Tillid til videnskaberne og til universiteternes evne til at udvikle og vedligeholde vores fællesvidenskulturer grundlæggende for et velfungerende demokrati, idet et demokratisk styrebehøver oplyste borgere, der kan deltage i den politiske proces både lokalt, nationalt og globalt. I løbet af det 21. århundrede er universiteternes frie forskning blevet presset iforholdtil anvendelsesorienterede mål, som vi kender dem fra Helge Sanders gamle slogan om "fraforskning til faktura", og vores samtids "kulturkrige", som spejler sig i kritik af alt framultikulturalisme over postmodernisme til wokeisme. Disse to tendenser har begge bidraget til en mistillid til universitetet som en autonom institution. I oplægget stillet jeg spørgsmålet, om mistilliden til universitetet som garant for viden i samfundet også rykker ved demokratiets vilkår i vores samtid.

Finn Thorbjørn Hansen: Er vi nok verdensvendte? Apofatisk økofænomenologi, opmærksomhed og verdens-erfaring i en antropocæn tidsalder

Room C4.04, Session 3

Oplægget bidrager til den eksistentiel-fænomenologiske diskussion af *væren-i-verden* ved at rejse spørgsmålet, om samtidens begreb om verdensvendthed (Biesta, 2022; Pahuus, 2025) er tilstrækkeligt ontologisk åbent i en antropocæn kontekst. I forlængelse af den sene Heidegger og dialogisk fænomenologi undersøges, hvordan verdens-erfaring kan forstås som en relationel og mere-end-menneskelig hændelse snarere end som menneskelig orientering eller praksis.

Analysen tager afsæt i Eric Nelsons senheideggerske og bubersk inspirerede udlægning af nydaoistisk økofænomenologi (Nelson, 2022, 2024) samt Simone Weils apofatiske begreber *attention* og *decreation*, læst i en økokritisk optik hos Kathryn Lawson (2024). Med disse perspektiver argumenteres der for, at dominerende forståelser af verdensvendthed risikerer at forblive ontisk forankrede og utilstrækkeligt følsomme over for verdens transcendens og gådefulde karakter. Som et metodisk og eksistentielt korrektiv inddrages de fire dimensioner i kontemplativ undren (Hansen, 2025, 2026) som en mulig praksis, hvori en mere ontologisk resonant verdensforbundethed kan træde frem. Oplægget inviterer dermed til drøftelse af, hvordan apofatisk tænkning og kontemplativ undren kan fungere som legitime fænomenologiske ressourcer i nutidig økofilosofisk forskning.

Henrik Jøker Bjerre: Kunstig dumhed i det postakademiske universitet

Room C4.05, Session 2

Det klassiske, europæiske universitet havde kritisk tænkning som omdrejningspunkt. Som beskrevet af Immanuel Kant i *Fakulteternes Strid* var det afgørende vigtigt, at et "filosofisk fakultet" havde som opgave at udfordre underliggende antagelser på de mere professionsrettede fakulteter. Efterhånden som filosofien i denne brede, kritiske forstand, er blevet presset ud af universiteterne, er den imidlertid blevet erstattet med noget andet, som jeg med et lån fra den slovenske filosof Ales Bunta vil kalde "kunstig dumhed".

Jacob Rendtorff: Kan forskeren være intellektuel?

Room C4.02, Session 1

Dette oplæg vil præsentere forskningsresultaterne fra projektet *The Ethics and Politics of Free Thinking* (DFF).

Vi har arbejdet på projektet siden 2022, og der har været fokus på forskellige dimensioner af akademisk frihed. Dette indebærer en kritisk stillingtagen til centrale begreber vedrørende akademisk frihed og forskningsfrihed, herunder forskningsintegritet, forskeres aktivisme, forskning og etisk og politisk ansvar.

Projektet var baseret på Sartre og Arendts filosofi. I lyset af deres tænkning ser vi på den aktuelle udvikling i relation til forskernes mulighed for at engagere sig i samfundet og i den offentlige debat.

Jakob Donskov: The value of inquiry under credal instability

Room C4.05, Session 5

When should you inquire for more evidence before making a decision? Bayesian decision-theory says that rational agents maximise expected utility given their current credences. Building on Skyrms (1990) and Huttegger (2014), I determine the expected utility of inquiry through a decision-theoretic framework according to which the downstream practical value of inquiry will be a function of the resilience of one's decision-relevant credences: the stability of a credence in light of future evidence. Weak evidential support rationalises low resilience, which in turn raises the expected value of inquiry. Inquiry will then be required whenever this value exceeds that of immediate action.

Jens Thisted: Videnskab og filosofi – positioner og konceptioner i videnskabsteorien

Room C4.05, Session 6

Videnskabsteori findes i flere udgaver med baggrund i forskellige traditioner og rettet imod forskellige former for videnskabelig praksis. Her følges udviklingen i videnskabsfilosofien i dens forskellige konceptioner fra almen videnskabsteori over fagets videnskabsteori til projektorienteret videnskabsteori og forskningsmetodik.

Videnskab forstås i denne sammenhæng som en menneskelig aktivitet, der finder sted i et fællesskab inden for rammerne af visse samfundsmæssige institutioner. Videnskabelighed vil blive tematiseret som det centrale videnskabsteoretiske begreb. Dette gælder i forhold til videnskabelige institutioner som uddannelser, eksaminer og forskning, men også de videnskabelige tidsskrifters godkendelsesprocedurer.

Centralt er her spørgsmålet, om der er basale videnskabelige kvalitetskriterier på tværs af videnskabelige domæner og metodiske tilgange som fx kvantitativ og kvalitativ forskning. Der gives et svar på spørgsmålet som samtidig stilles til debat.

Jesper Garsdal: Dannelsens transformative potentiale og kritikken af den politiske økonomi

Room C4.06, Session 6

Dette oplæg vil ud fra diverse idiosynkratiske, lomme filosofiske og idehistoriske overvejelser gøre to, måske tre ting:

For det første vil der blive trukket nogle nye-gamle tænkere af stalden, som har temmelig forskellige opfattelser af, hvilke fænomener der er interessante og værd at fokusere på i menneskets tilværelse, eller sagt på en anden måde, har forskellige opfattelser af, hvad der er horisonten for at spørge til, hvordan man kan og bør forholde sig til mening, viden, visdom i menneskelivet. Fællestrækket imellem disse tænkere er en vis affinitet til Bildung traditionen, til dels Schiller, men i særdeleshed Goethe. Disse opfattelser afspejler også forskellige opfattelser af, hvad videnskab, og videnskabens rolle og betydning kan være, ikke blot i forhold til dannelse, men også i forhold uddannelse og kulturen bredt set.

For det andet vil oplægget stille det mere social-aktive spørgsmål om, hvilke krav en kvalificeret dannelses-tænkning ikke blot kan, men aktivt bør og skal stille til den politiske økonomi, og derved vende diskussioner om forholdet imellem på den ene side dannelse og uddannelsesforhold og på den anden side økonomien om (som oftest snarere formuleres mere i retning af et spørgsmål om hvad uddannelse kan gøre for økonomien). Efter kort at have genbesøgt Graupes fremstilling af Nishidas kritik af den politiske økonomi (keynote1), vil vi se på et, måske mindre kendt, aspekt af Rudolf Steiners tænkning, nemlig hans kritik af kapitalismens politiske økonomi ud fra et åndsfilosofisk og 'social kurativt pædagogisk' perspektiv, og herunder også pege på visse lighedspunkter med Natorps grundlæggelse af socialpædagogikken.

Endelig vil vi for det tredje kort, i det omfang tiden tillader det, kort komme ind på hvorledes Steiners tænkning videreføres i Christoffer Houghton Budd's (en engelsk økonomi og monetær historiker) kritik af kapitalismens politiske økonomi.

Oplægget er eksperimenterende i den forstand, at det er en første føler i retning af noget, der måske, måske ikke kan udvikle sig til et større projekt. Der er, også af den grund, i sagens natur, heldigvis en del ting, der vil kunne kritiseres i oplægget, ser frem til at høre kritikken.

Vi får se, hvad vi når af det 😊

Karsten Holt: Wisethinking.ai – Filosofi i krydsfeltet mellem kunstig intelligens og didaktiske overvejelser

Room C4.03, Session 7

Vi vil gerne præsentere en danskudviklet ai, som sætter brugeren i stand til at tale med historiens største tænkere. For tænk, hvis du altid havde Sokrates i lommen som du kunne tale med om lige netop dine tanker til hver en tid.

Wisethinking.ai er en kunstig intelligens, som forsøger at tage det bedste fra filosofien – dialog, kritisk tænkning og selvrefleksion – og blande det med de nyeste teknologiske landvindinger, nemlig den form for kunstig intelligens der kaldes LLM'er.

Wisethinking.ai adskiller sig fra andre ai'er som ChatGPT, Claude osv. ved at have en meget direkte didaktisk præmis; det er ikke svaret som er det vigtigste, det er derimod dialogen.

Man kan således ikke bede vores ai om at skrive en opgave om 'Det ontologiske gudsbevis' eller lignende, men til gengæld kan du tale med Augustin og Immanuel Kant om værdien af gudsbeviser.

Wisethinking.ai differentierer sig ligeledes fra andre ai'er ved, at vores produkt er kvalitetstestet vha. fagpersoner. Vi har en lang række personer tilknyttet som er uddannet i filosofi ved danske universiteter, som løbende laver kvalitetstjek af vores filosoffer, så vi får den bedst mulig kvalificerede dialog med modellens filosoffer.

Vi vil meget gerne have mulighed for at lave en præsentation af vores platform, så vi kan have en dialog med det etablerede fagfilosofiske miljø, om værdien af og mulighederne der findes indenfor kunstig intelligens og filosofi.

Vores platform er bygget med henblik på at være et læringsværktøj, som kan bidrage til at udbrede kendskabet til filosofi og de filosofiske kerneydelser som kritik og selvstændighed, men også som et værktøj, der f.eks. kan være behjælpelig i forbindelse med læsning af primærtekster.

Har et værktøj som Wisethinking.ai en værdi, også for fagpersoner og specialister? Det vil vi gerne diskutere.

Kevin Zangenberg Juul: Når fortiden gives som nutid: Flashbacks, temporalitet og erindringens epistemiske troværdighed

Room C4.06, Session 3

Mit oplæg vil give fænomenologiske indsigter i, hvordan flashbacks ved PTSD forstyrrer strukturen af den levede tid, ændrer erfaringen af den aktuelle virkelighed og vise, hvordan Husserls teori om hukommelsens temporale struktur kan bidrage til at gentænke hukommelsens epistemiske funktion ved flashbacks. I klinisk forskning beskrives flashbacks ofte som fragmenterede og uorganiserede, hvilket kan stille traumeoverlevende over for en dobbelt risiko: nedsat tillid til egen hukommelse og ekstern tvivl om troværdigheden af deres traumefortællinger. Kliniske definitioner af flashbacks giver uklare beskrivelser af den erfaringsmæssige struktur ved genoplevelser af traumer og er ikke tydelige omkring, hvordan denne struktur adskiller sig fra andre hukommelsesfænomener. Jeg vil foreslå, at traumatiserede personer i visse tilfælde af flashbacks har epistemisk adgang til aspekter af deres tidligere traume og at de dermed kan betragtes som pålidelige epistemiske agenter, hvilket kan modvirke den utilsigtede tendens til at betragte traumeoverlevende som utroværdige, når de ikke er i stand til at fremstille en sammenhængende og kronologisk traumefortælling.

Kurt Dauer Keller: Fra æstetisk nærvær til krop-i-verden

Room C4.04, Session 1

Merleau-Pontys kropsfænomenologi blottelægger en kødelig intentionalitet. Dette medfører, at en ontologisk opfattelse af menneskets væren som liv knyttes sammen med en antropologisk opfattelse mennesket som fornuftig natur. Det drejer sig om en kropsligt orienteret metafysik, der re-aktualiserer Aristoteles' metafysik om formåen (*dúnamis*) og realisering (*enérgeia*) inden for en post-hegeliansk ramme, hvor også moderne begreber om frihed og etik gør sig gældende. Ikke mindst Arendt og Patocka bidrager til at begribe menneskets naturgivne såvel som kulturelt instituerede vilkår ud fra dets ustandselige tilblivelse: en generativ væren. Dermed aftegner der sig en fænomenologisk antropologi, der kritisk indoptager klassisk og moderne forståelse af tilværelsen i lagdelte plateauer af væren, såsom *pathos*, *ethos* og *logos*.

Intentionaliteten lader sig her forstå som sammenhængende *telos* og historicitet, der strukturerer ekspressiv-perceptuel mening og erfaret nærvær i kvalitativ rum- og tidslighed (*kairos*). Den allestedsnærværende orientering efter 'godt liv' må da begribes som en mere eller mindre kontinuert konkretisering af tætte sammenhænge af sociokultur og psykosocialitet. På tilsvarende måde, som menneskets eksistens nu primært begribes ud fra dets fødsel og imaginative uendelighed (ikke længere dets død og funktionelle endelighed), re-fortolkes den kantianske ontologi, hvor menneskets ideale bestemmelse blev tænkt som dets definitive væren.

Oplægget fokuserer på at præsentere den fænomenologiske opfattelse af før-sproglig, før-personlig væren, hvor tilværelsens fakticitet og menneskets autenticitet er funderet, og som nogen lunde svarer til traditionel opfattelse af *pathos* eller af æstetik og emotionalitet. Her findes imidlertid to radikalt forskellige plateauer af væren: *Krop-i-verden* (den kropsfænomenologiske re-konceptualisering af væren-i-verden), hvor vi har kropslig subjektivitet og objektivitet (slet ikke de gammelkendte subjekt-objektrelationer), og *æstetisk nærvær*, hvor der findes ekspressiv og perceptuel mening, historicitet og emotionel erfaring, men ingen subjekter og objekter. Det skal diskuteres, hvordan disse to plateauer adskiller sig definitivt.

Maria Toft med flere: Frygt, pres og repressalier på danske universiteter – mekanismerne bag en hæmmet akademisk frihed

Room C4.02, Session 2

Som del af kampagnen #SafeToSpeak delte nuværende og tidligere forskere ansat ved danske universiteter deres erfaringer med – og frygt for – repressalier i forbindelse med udførelsen af deres kerneopgaver: undervisning, forskning og formidling. Vidnesbyrdene illustrerer, hvordan repressalier og den deraf følgende (selv)censur kan være til at underminere den tillid og åbenhed, der udgør fundamentet for akademisk frihed, og derved medfører usikkerhed og professionsetiske spændinger for forskerne. Med afsæt i de 130 indsamlede beretninger analyserer artiklen de mønstre og mekanismer, der former denne frygtkultur. Vi identificerer gennemgående typer af repressalier, deres kilder, og de organisatoriske og sociale kontekster hvori de opstår, med henblik på at forstå hvilke konsekvenser de får for forskernes arbejdsliv, og hvordan forskerne reagerer. Analysen synliggør de relationer, strukturer og dynamikker, der tilsammen skaber betingelserne for en kultur præget af tilbageholdenhed, usikkerhed og frygt blandt forskere i det danske universitetslandskab.

Merete Wiberg: Læreres og pædagogers etiske ansvar i forhold til opdragelsen af børn og unge

Room C4.03, Session 1

Jeg vil i oplægget diskutere, hvad pædagogers og læreres etiske ansvar er i forhold til opdragelse af børn. Det teoretiske udgangspunkt vil være almenpædagogikken, som er den filosofiske del af den teoretiske pædagogik. Et centralt sted at starte er ved grundlæggeren af almenpædagogikken J.F. Herbart, der i starten af 1800-tallet, med inspiration fra I. Kants moralfilosofi, udvikler begrebet

om opdragende undervisning, hvor dette netop indeholder en kobling af etik og undervisningslære. Jeg vil i oplægget trække på den danske almenpædagogiske tænker Knud Grue-Sørensen diskussion af Kants pligtbegreb, John Deweys diskussion af, hvordan børn indirekte skal introduceres til etik i pædagogiske sammenhænge. Derudover vil jeg eksemplificere med aktuelle diskussioner af, hvordan pædagoger og lærere kan bidrage til at løfte børn og unges etiske blik og på den baggrund bidrage til deres forståelse af og refleksion over, hvorvidt deres egen adfærd er forsvarlig eller ej.

Michael Rasmussen: Om eksistensens proportioner og tilgangen til eksistensen

Room C4.04, Session 2

Den eksistentielle fænomenologi er særlig forpligtet på størrelsen *eksistens*. Oplægget tegner et billede af eksistensen i almindelig forståelse (subjektets tilværelse) som en tilværelsesform, der er indskrevet i beherskelsen af objekter på den ene side og af proportioner - af *logos* (*ratio*, forstand) - på den anden. Hovedformålet er at begribe indholdet i visse grænseerfaringer (som beskrevet af blandt andre Herman Melville), hvor tilværelsen er ude af proportion, og hvor sådan noget som forstand, forståelse, orientering og finalitet er suspenderet. Det spekulative formål er dels at indkredse den primitive eksistens, dels den form for tænkning, der om muligt kan bevæge sig hinsides proportioner, forskelle og modsætninger, hinsides *logos*.

Nina Bonderup Dohn: Generativ AI til læring – didaktiske begrundelser og erkendelsesteoretiske roller

Room C4.04, Session 6

Dette oplæg bygger bro mellem didaktik og erkendelsesteori i en undersøgelse af forskellige måder at inddrage Generativ AI (GenAI) til læring på. Fokus er på, hvilke didaktiske begrundelser man kan give for disse inddragelsesmåder, hvilke erkendelsesteoretiske roller de (implicit eller eksplicit) tilordner GenAI, og hvad det betyder for de lærendes mulighed for at udvikle erkendelse og viden.

Siden ChatGPT blev frigivet i november 2022 har synet på inddragelse af Generativ AI (GenAI) til læring udviklet sig betydeligt. Efter den første forskrækkelse over risikoen for eksamenssnyd (Korseberg & Elken, 2024) havde lagt sig, har både forskere og praktikere eksperimenteret med måder at bruge GenAI til at understøtte læreprocesser, fx af fremmedsprog (Vinter-Thomsen, 2024), akademisk skrivning (Nguyen et al., 2024) og undersøgelsesmetoder (Ng et al., 2024). Ligeledes er der en række studier af, hvordan elever og studerende bruger GenAI, fx som såkaldt kognitiv partner (Dalsgaard & Prilop, 2025). I dette oplæg træder jeg et skridt tilbage og undersøger indholdsfokus og læringsmål for forskellige GenAI læringsaktiviteter. I en integreret didaktisk og erkendelsesteoretisk analyse spørger jeg bl.a.

- Hvilke fagdidaktiske grundpositioner (Nielsen, 1998) kan begrunde indholdsvalg og læringsmål i læringsaktiviteterne?

- Hvilke forståelser af viden, kompetence og dannelse involverer læringsaktiviteterne (implicit og eksplicit)?
- Hvordan distribueres lærings- og erkendeopgaverne mellem lærende og GenAI i læringsaktiviteterne?
- Hvilke muligheder har lærende for at udvikle erkendelse, viden, kompetence og dannelse i læringsaktiviteterne?

Peter Hertel-Storm: Usynlige horisonter: Individ og fællesskab i et mereo-fænomenologisk perspektiv

Room C4.02, Session 6

Med udgangspunkt udvikling af en såkaldt mereo-fænomenologisk epistemologisk tilgang, diskuteres det hvordan forholdet mellem fællesskab og selv fænomenologisk kan ses. Der argumenteres for at ideer om fællesskaber og organisationer opleves gennem deres deltagere, og det diskuteres hvorvidt denne oplevelse er konstitutiv for ideen om de fællesskaber de indgår i.

Peter Wolsing: Dannelsesfænomenologi og naturetik. Et Hegelsk perspektiv på miljøetikken

Room C4.03, Session 4

I oplægget forsøges den aktuelle miljøetik belyst ud fra Hegels idé om en dannelsesfænomenologi i *Phänomenologie des Geistes*. I stedet for miljøetikken rationelle (argumentative) strategi mhp. forandring afprøves idéen om dannelse som en erfaringsbaseret udvikling af forholdet mellem (subjektiv) forståelsesform og (objektiv) fremtrædelse af naturen. Det foreslås, at Hegels begreber om en forstandsbaseeret tilgang til naturen (objektivering og tilintetgørelse (forbrug)) over for en fornuftsbaseeret bekræftende og bevarende tilgang til naturen, kan opfattes i lighed med miljøetikken modstilling mellem natursynet i det moderne tekniske herredømmeforhold (formuleret af Descartes og F. Bacon) og den organiske, holistiske naturopfattelse (økocentrismen), som miljøetikken mere eller mindre selv er kulmineret i. En følge heraf vil være, at miljøetikken rationelt normativistiske strategi mhp. en succesfuld 'grøn omstilling' må understøttes af en udvikling af natursynet baseeret på erfaringer i en individuel dannelsesproces. Former for en sådan udvikling udforskes aktuelt i miljøhumaniora.

Rasmus Ejsing: Grundlag for al forståelse

Room C4.02, Session 5

Hvad har alle genrer af viden til fælles? Alle beror på den menneskelige forståelse. Kan man finde ud af hvordan at mennesket forstår, så har man med det et grundlag for alt viden.

Jeg påstår, at ved hjælp af 9 ideer, kan enhver ting forstås. Disse 9 ideer er: Behandling, information, sprog, afgørelse, forståelse, evne, erfaring, handling og refleksion.

Jeg forestiller mig derfor en fremtidig horisont, hvor hvad vi i dag kalder forskellige fagområder, kan dele et fælles grundlag og dermed kan kommunikere sammen på kryds og tværs.

Rasmus Bro Clemmensen: Skepticismen destituering af horisontaliteten

Room C4.06, Session 1

Descartes hævder i starten af Discourse de la Méthode, at "det er godt at vide noget om forskellige folks skikke, så vi mere korrekt kan dømme vores egne". Men "hvorfor er det overhovedet nødvendigt at nævne barbarerne?" spørger den antikke skeptiker Sextus Empiricus i hovedværket Grundrids af Pyrrhonismen. Vi behøver ikke spejle os i andre folk, det er nok at kigge på os selv for at indse, at "intet af dette er på den ene eller den anden måde, men det hele er konventioner og er relativt." Dette kunne man med Giorgia Agamben kalde en destituering af horisontaliteten. For, som Sextus konkluderer forskellige steder, er det ikke muligt at dømme til fordel for (proklínein) én måde at se verden på frem for en anden.

Nok hævder Sextus Empiricus, at det ikke er "nødvendigt at nævne barbarerne", alligevel er det tydeligt at Sextus i sine værker interesserer sig for perspektivernes mangfoldighed. Måske netop fordi det ikke er nødvendigt at gøre barbarerne til skræmmebilleder – for se bare på os selv! – kan de fungere som reelle udfordringer af dogmatisk normativitet. I mit paper vil jeg undersøge sammenhængen mellem skeptisk tvivl og interesse for forskelligartede perspektiver. Jeg vil i forlængelse af disse overvejelser positionere skepticisimen i forhold til to moderne spørgsmål om horisontalitet – spørgsmålet om "fake news" og spørgsmålet om "åndelig oprustning". Skal vi skabe nye horisonter for at håndtere disse problemer, eller bør vi overveje et alternativ: skepticisimens destituering af horisonterne?

Rune Lærke: Naturlove, metalove og metafysiske love – hvad er forskellen?

Room C4.02, Session 7

Hvad er forskellen mellem naturlove, metalove og metafysiske love? Oplægget undersøger denne distinktion med henblik på at afklare, hvilken ontologisk status forskellige typer love bør tilskrives.

Naturlove forstås traditionelt som regulariteter i naturen, mens metalove kan ses som love om love – principper, der regulerer, hvordan naturlove fungerer eller relaterer sig til hinanden. Metafysiske love angår derimod de mest grundlæggende strukturer i virkeligheden. Oplægget analyserer, om disse kategorier kan opretholdes som distinkte, eller om de overlapper på afgørende måder.

Sandra Guimay: Den intellektuelles ansvar hos Arendt og Sartre

Room C4.02, Session 3

Hvem er den intellektuelle? Er enhver forsker også en intellektuel, eller forudsætter det en særlig form for offentligt engagement at være intellektuel? Og hvilket ansvar følger med denne position?

Oplægget præsenterer ideen om den offentlige intellektuelle hos Hannah Arendt og Jean-Paul Sartre i en undersøgelse af den intellektuelles ansvar. Hos Sartre er den intellektuelle en "ulykkelig bevidsthed": én, der bliver opmærksom på modsætningen mellem universelle værdier og de konkrete magtforhold, han eller hun selv er indlejret i. Den intellektuelle opstår netop i dette spændingsfelt og defineres som den, "der blander sig i noget, der ikke vedkommer ham eller hende", ved at overskride sin samfundsmæssigt tildelte funktion og engagerer sig i samfundet for menneskelighed og retfærdighed.

Hos Arendt er det ligeledes handlingen, men i særdeleshed også tænkningen og dømmekraften, der er afgørende. Helt centralt for Arendt er, at intellektuelle har ikke politisk autoritet i kraft af deres viden, og større indsigt garanterer ikke en bedre dømmekraft. Alligevel har de intellektuelle et særligt ansvar for at sige sandheden for at modstå presset fra magtfulde interesser. Den intellektuelle er således ikke hævet over fællesskabet som "samfundets samvittighed", men indskrevet i det, som en borger blandt andre borgere, der bidrager til opretholdelsen af en offentlig sfære, hvor tale og handling er muligt.

Hos dem begge er den offentlige intellektuelle således ikke defineret ved profession, men ved viljen til at dømme, tale og handle offentligt. Forskellen mellem Arendt og Sartre angår ikke blot graden af politisk aktivisme, men to forskellige forståelser af forholdet mellem frihed og ansvar. Afslutningsvis diskuteres, hvad disse positioner kan bidrage med til nutidens debat om akademikerens rolle i offentligheden.

Søren Engelsen: Selvbestemmelse og autonomi i pædagogisk arbejde – en kritik

Room C4.03, Session 2

Selvbestemmelse er blevet en dominerende etisk værdi i mange forskellige pædagogiske praksissammenhæng. Det kan der være mange gode grunde til, men det er også værd at tage et kritisk blik på, hvordan denne værdi rent faktisk forstås og forvaltes i praksis samt reflektere over, hvordan den kan og bør forstås. Meget tyder på, at den til tider i praksis både forstås overfladisk, uden blik for dens etiske rod i autonomien, dvs. som andet og mere end blot at kunne bestemme sig selv for hvad som helst, og sågar kan den i nogle tilfælde anvendes som en undskyldning for neglekt og omsorgssvigt.

Med udgangspunkt i forskningsprojektet *Etisk arbejdskultur i socialpædagogikken* retter oplægget et kritisk blik på selvbestemmelsen som etisk værdi, med fokus på forskellige bestemmelser af autonomi i pædagogisk praksis, autonomiens konstitutive betingelser samt dens professionsetiske status for pædagogisk arbejde.

Søren Harnow Klausen: A Theory of Wellbeing for Digital Life

Room C4.04, Session 5

Despite pioneering and promising work by Burr et al., Dennis, Chalmers and others, a genuine theory of wellbeing for digital life is still lacking. Existing approaches do not distinguish clearly enough between ethical, pragmatic and prudential value. I will lay out the aims and desiderata for a genuine ("mid-level") theory of digital wellbeing and delineate its scope. The theory I envisage is ecumenical and incorporates elements from preference satisfaction and objective list theories but gives a central role to experiences (albeit broadly understood, distinguishing it from traditional hedonism). I also consider its applications to empirical research, digital technology design, personal and social life, and wellbeing interventions.

Søren Riis & Mads Kring: Time Machines: Alternative Genealogies of Modern Time

Room C4.06, Session 4

The tireless ticking of the clock creates the impression that time is a natural constant. At the same time, the clock renders the otherwise abstract notion of time into something concrete. But what happens if we turn this assumption upside down and instead consider time as something that is produced—in multiple locations, through heterogeneous processes, and in fundamentally different ways?

Throughout the twentieth and twenty-first centuries, it has become increasingly evident that we are surrounded by technologies that do not merely transform the material world that surrounds us, but they also actively shape time itself. Technologies manipulate, displace, compress, and stretch time. This is the age of time machines (Riis 2025).

In this presentation we take a closer look on examples of how time emerges as a product of technological mediation and processing. By focusing on the appearance, and visualization of time, the presentation develops a fundamentally technologically embedded and performative understanding of temporality.

Thor Hennelund Nielsen: (Well)being in virtual reality

Room C4.04, Session 7

The question of wellbeing in connection with the use of virtual technologies has been a matter of much controversy in academia and beyond. Many have considered extensive use of virtual technologies – like computer games and virtual reality – as escapism or compensation for unfulfilled desires in users' lives and therefore ultimately as detrimental to their wellbeing. The reasoning is often motivated by phenomenologically founded concerns with the disembodied, asocial, experientially impoverished life in virtual worlds. These assumptions are problematic for several reasons. In this talk, I take stock of common (phenomenologically motivated) objections to and prejudices towards the possibility of achieving wellbeing in virtual worlds. I will analyze three specific themes, namely the intersubjectivity, embodiment and worldliness of virtual worlds, using the platform VRChat as a case study. The main claim will be that rather than considering these

dimensions to be inferior or deficient, the use of virtual reality provides different modes of intersubjectivity, embodiment etc., which may be highly appealing and advantageous to certain users

Uffe Juul Jensen: Vil vi blive savnet? Et radikalt håb før lukketid

Room C4.06, Session 7

Den amerikanske filosof og psykoanalytiker *Jonathan Lear* døde i 2025. I hans sidste bog *Imagining the End. Mourning and Ethical Life* (2024) fortæller Lear om en forelæsning om klimaforandringer. Der var advarsler om truende økologiske katastrofer og beretninger om 'The Anthropocene'. Efter forelæsningen var der diskussion. En yngre akademiker rejste sig op og sagde: "Let me tell you something: We will not be missed". Hun satte sig ned, og der var et øjeblik latter i forsamlingen.

Bemærkningen blev opfattet som en joke og latteren var spontan: "It was a moment of release that no one anticipated but which the audience shared". Ifølge Lear oplever vi et dagligt kulturelt pres, der får os til at føle os angst for fremtiden. Han spørger om angst hjælper os til at være årvågne eller distraherer den os?

Filosoffer har som mange andre humanister følt truslen om forringede eksistensbetingelser, om ikke direkte udryddelse så i det mindste langsom udsultning. Er vi blevet mere årvågne over for den verden, vi lever i, eller får angst eller panik os til eksempelvis søge tilpasning til herskende normer for kvalitet, impact etc?

Kunne man i en forsamling af filosoffer, der med rette bekymrer sig om nye ministerielle planer og indgreb, forestille sig, at en deltager rejste sig og sagde: "Lad mig fortælle jer noget: Vi vil ikke blive savnet?"

Kunne det tænkes at filosofien fik større opbakning, hvis den i højere grad forholdt sig til problemer, der vedrører mennesker i deres hverdag (fra økonomi over demografiske udfordringer til miljø- og klimaproblemer)? Hos os og den større verden.

Er det ikke for komplekst? Et sammensurium af videnskab, teknologi og økonomi, som filosofien ikke er egnet til at belyse, endsige løse.

Jeg er uenig. Der er righoldige kilder i moderne filosofi, hvis styrke netop er at kunne fremme tænkning, forståelse og handling i en verden, der er kompleks, begrænset forudsigelig og dynamisk.

Rammerne til en videnskabsteori i en sådan 'dappled world' (vores verden), er allerede udformet af Nancy Cartwright (og 'The Stanford School'), den gør det muligt at sammentænke videnskabs- og teknologitænkning med politisk økonomi og således forbinde sig med en tradition fra Marx over Franz Fanon til Amartya Sen og Nussbaum. Og videre med en 'phenomenology of experimentation' (Bachelard, Rheinberger) i et 'Cosmopolitisk' perspektiv (Isabelle Stengers). En forening af videnskabsforståelse, politisk økonomi og fænomenologi med dyb traditionsforankring, men just-in-time i en verden gennemsyret af kriser og kaos

Der har været tilløb til en sådan tankemæssig fusion i dansk filosofi. Har den en fremtid?

Bilag

Skema over sessioner og lokaler

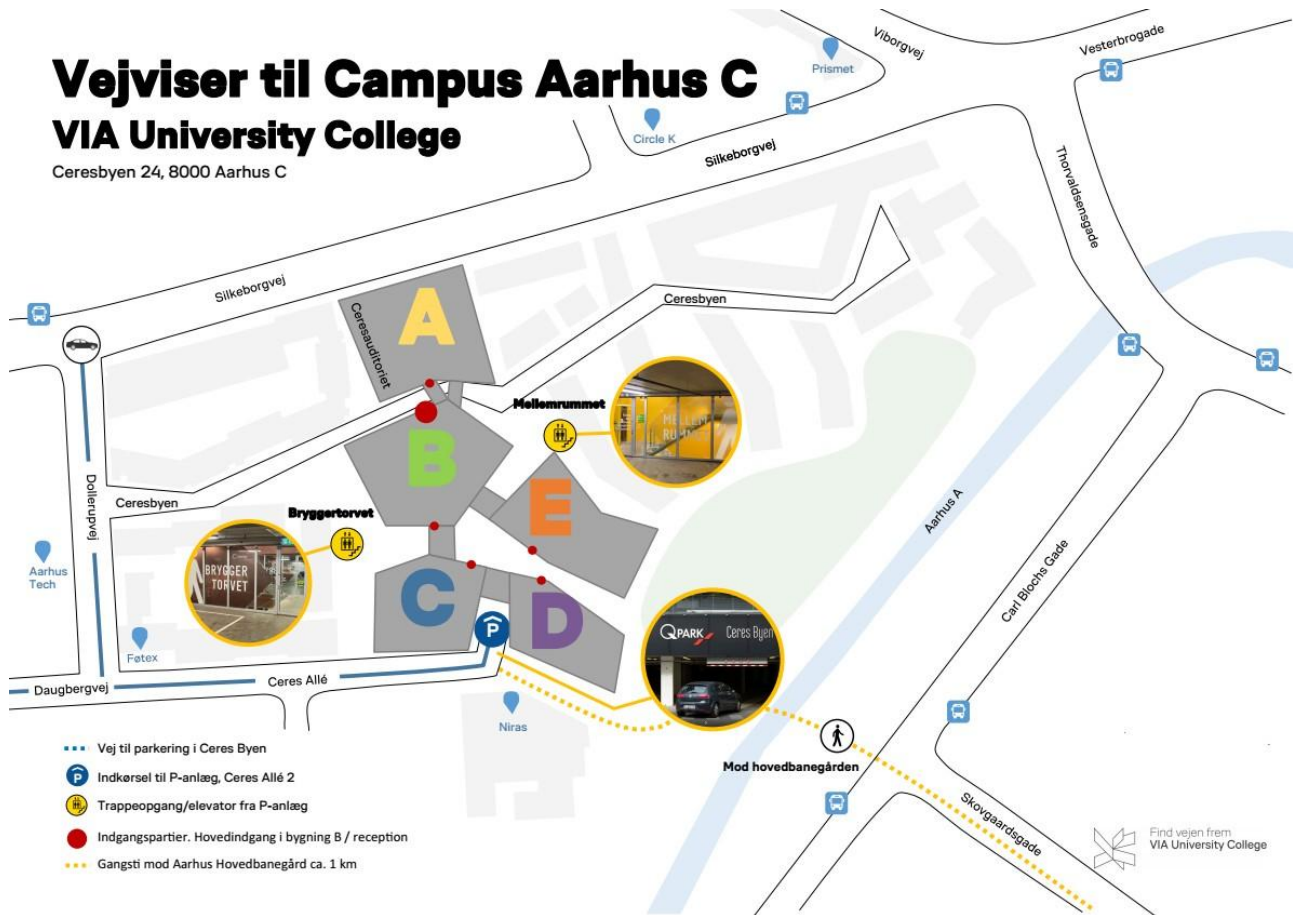
DFS Årsmøde 2026 – Sessionsoversigt

Session / Time	Track 1 – C4.02	Track 2 – C4.03	Track 3 – C4.04	Track 4 – C4.05	Track 5 – C4.06
FREDAG 20. marts					
Session 1 11.55–12.40	Jacob Rendtorff – Kan forskeren være intellektuel?	Merete Wiberg – Læreres og pædagogers etiske ansvar i forhold til opdragelsen af børn og unge	Kurt Dau er Kæller – Fra æstetisk nærver til krop-i-verden	Ejvind Hansen – Opgøret med fakulteterne som en bedre vej mod det fakmelle	Rasmus Bro Clemmensen – Skepticismen destitueret af horisontaliteten
Session 2 13.45–14.30	Maria Toft – Frygt, pres og repræsentier på danske universiteter – mekanismerne bag en hæmmet akademisk frihed	Søren Engelsen – Selvbemmelte og autonomi i pædagogisk arbejde – en kritik	Michael Rasmussen – Om eksistensens proportioner og tilgangen til eksistensen	Henrik Jøker – Kunstig dumhed i det postakademiske universitet	Cynthia M. Grund – Adapting Past Horizons of Meaning in the Digital Age: A Case Study
Session 3 14.35–15.20	Sandra Guimay – Den intellektuelles ansvar hos Arendt og Sartre	Anders Buch – Reconstructing the notion of Bildung through Future Horizons of Social Practices	Finn Thorbjørn Hansen – Er vi nok verdensvendte? Apofatisk økofænomologi og verdensopmærksomhed og verdenserfaring i en antropocæn tidsalder	Esther Oluffa Pedersen – Mistilid til det frie universitet og demokratiets vilkår	Kevin Zangenberg – Når fortiden gives som nutid: Flashbacks, tempooralitet og erindringens epistemiske troværdighed
Session 4 15.40–16.25	Alexander Bruggisser – Når praksis sætter horisonten: Etske spændinger i samarbejdet mellem forskning og civilsamfund	Peter Wolsing – Dannelsefænomologi og naturetik. Et Hegelsk perspektiv på miljøetikken	David Ekdahl & Sally Wulff Jørgensen – A Reason to Get Up in the Morning – Virtual spaces, psychological vulnerability, and new possibilities for wellbeing	Carsten Fogh Nielsen – Løgn, bullshit og hykleri	Søren Riis & Mads Kring – Time Machines: Alternative Genealogies of Modern Time
LØRDAG 21. marts					
Session 5 09.15–10.00	Rasmus Ejsing – Grundlag for al forstæelse	Andreas Nielsen – Professionsdannelselse og den brudte pædagogisk intentionaltitet	Søren Harnow Klausen – A Theory of Wellbeing for Digital Life	Jakob Donkøv – The value of inquiry under a radical instability	Asger Sørensen – Discourse Ethics and the Postmodern Condition
Session 6 10.05–10.50	Peter Lütken Hertel-Storm – Uenslige horisonter: Individ og fælleskab i et mere-øfænomologisk perspektiv	Erik Bendtsen – Om menneskets skyggeside	Nina Bondrup – Generativ AI til læring – didaktiske begreber og erkendelsesteoretiske roller	Jens Thisted – Videnskab og filosofi – positioner og konceptioner i videnskabsteorien	Jesper Garsdal – Dannelsens transformative potentialer og kritikken af den politiske økonomi
Session 7 11.05–11.50	Rune Lærke – Naturløve, metaløve og metafysiske love – hvad er forskellen?	Thor Hønelund Nielsen – (Well)being in virtual reality	Uffe Juul Jensen – Vil vi blive savnet? Et radikalt håb for kunstig intelligens og didaktiske overvejelser	Uffe Juul Jensen – Vil vi blive savnet? Et radikalt håb for kunstig intelligens og didaktiske overvejelser	Uffe Juul Jensen – Vil vi blive savnet? Et radikalt håb for kunstig intelligens og didaktiske overvejelser

Find vej til VIA University College Campus C
 Adresse Ceresbyen 24, 8000 Aarhus C

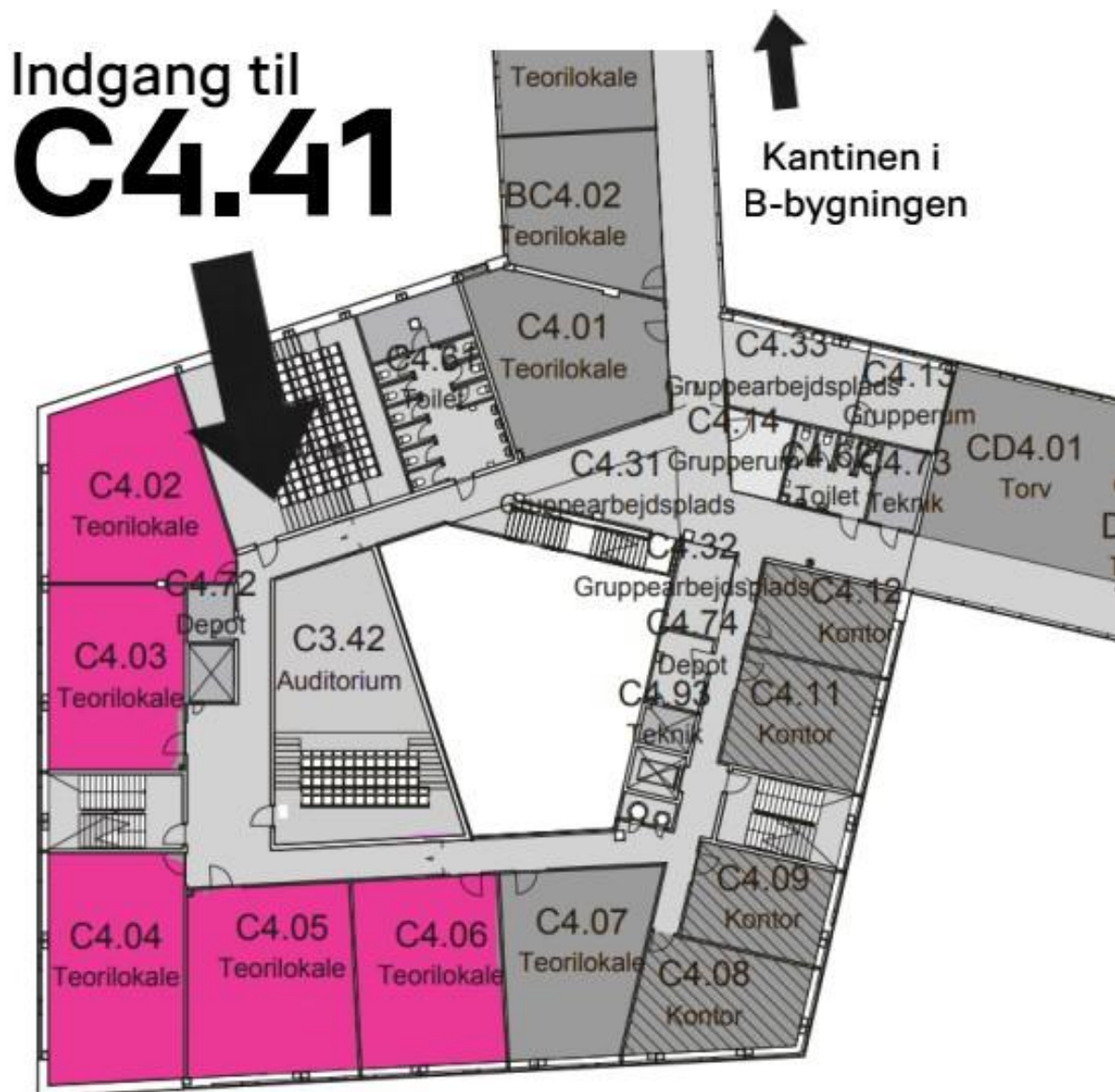
Vejviser til Campus Aarhus C VIA University College

Ceresbyen 24, 8000 Aarhus C

Oversigt over lokalerne på dagen: C4.41 (auditorium), C4.02, C4.03, C4.04, C4.05, C4.06.

4. sal i C-bygningen

Vi mødes i **C4.41**

Sessionerne vil foregå i C4.02, C4.03, C4.04, C4.05, C4.06 (markeret med pink)